

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭННТӨР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОН НААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 сыл аягынан 15 күнүттөн тахсар | № 32 (3988) | 1971 сыл. Кулун тутар 18 күнү | Сымната 2 харчы

ИТЭР-ӨЙДӨТӨР ҮЛЭБЭ—КИЭН ДАЛААНЫ

И. ФЕДОТОВ, ССКП райкомун пропагандаба уонна агитацияба
отделын сэбиэдиссэйэ

Бу күнүргэ оройуон үлэ-
һиттэре «СССР норуотун ха-
һаайыстыбатын 1971—75 сс.
сайыннарын биэс сылаах бы-
лаанын туһунан» ССКП XXIV
съездин Директиваларын быра-
йаатын үрдүк политической
уонна үлэбэ өрө көтөрүлүү
быһымтыгар-майгытыгар аһа-
һас партийнай уонна үлэни-
тэр уонсай мунунахтарыгар
дүүллэстилэр. Кинилэр бу сүн-
кэн суолталаах политической
уонна государственной доку-
муон ис хоһоонун истинник
сыһырыллар. Директива быра-
йаактары дүүллөһөн туран,
үлэһиттэр бэйэлэрин коллектив-
тары үлэтигэр-хамнаһыгар
баар итэһэстэргэ, ону түүр-
тэр дьаһаллары олохтоһун-
тэр уонна оройуон, республика
туһааннаах тэрилтэлэрин инни-
тэр кэскиллээх болуурустары
быһаарарга туруорустулар.

Ааспыт күнүргэ Директива-
лар бырайыактары пропаганда-
лааһынга оройуон хаһаайысты-
баларыгар уонна тэрилтэлэри-
гэр партия райкомун 14 пропа-
гандистейка группалара сы-
рыттылар. Партийнай тэрилтэ-
лэринэн ытыллыбыт мунунах-
таран ураты Директивалар
бырайыактары пропагандалаа-
һынга 46 дакылааттар, 38
лекциялар, 213 баскылаар, 160
политинформациялар, 13 семи-
нардар кыһилинны кини ара-
матыгар ытылланнар, 9005
киһи хабыллына. Директивалар
бырайыактара норуот дүүлүгэр
таһаарыллылар партийнай,
советскай, комсомольскай уонна
профсоюзнай тэрилтэлэр инни-
лэригэр улахан эппиэттээх со-
руктары туруорда. Кинилэр
туох баар тарыйар, итэр-өй-
дөтөр, политической маассабай
үлэлэрин саҥа көрдөбүтү сөп

түбэһиннэрин, ордук күүһүрдэ-
лэригэр Директива бырайыага
эбэһинэстип. Директивалар
бырайыактара инникитин өссө
киэнигэр уонна утумнаахтык
үөрэттиллэх, өйдөтүлүөх тус-
таах. Хас биирдик киһи тус
бэйэтэ бу докумуон ис хоһо-
онун ымыгар-чымчыгар тиниэ,
интэн-тоҕон диригин билэрэ,
үөрэтэрэ наада.

Партийнай тэрилтэлэр Дирек-
тивалар бырайыактары пропа-
гандалааһынга идеологическай
үлэ бары формаларын уонна
нымаларын киэнигэр туһанна-
таахтар: тылынан, радионан,
көрдөрөн агитациянан дьору-
мутуурдук хабар соруктаахтык.
Тылынан агитацияга саамай та-
быгастааһын саҥа тэриллэбит
агитбулар, политинформатор-
дарын, агитатордарын дириг ис
хоһоонноох баскылаарга буолар.
Кинилэр коммунизмы тутуу би-
лигин сүһүөх көмүн сыалын,
соруугун уонна уратыларын, бу
докумуон дириг ис хоһоонун
тийимтиэ тына быһааран ту-
ран, бэйэбит республикабыт,
оройуонмут, колхозмут, совхоз-
мут уонна тэрилтэбит саҥа пл-
тлеткара сайдар чопчу кэскил-
лэрин киэнигэр өйдөтөр эбэһин-
эстээхтэр.

ССКП КБ коммунизмы тутуу
көмүгэр итэр-өйдөтөр, полити-
ческай-маассабай үлэ форматын
уонна ымыатын тупсаран, кө-
төтөн киһини партийнай тэрил-
тэлэр иннилэригэр туруорар.
Олорор сиринэн үлэни тарыйы-
гэ партия уһулучу улахан
болгомотону биэрэр.

Олорор сиринэн итэр-өй-
дөтөр үлэни республика үрдүнэн
ордук көрөхсөһүлээхтик Мэҥэ-
Хаҥалас оройуона ыттар. Ити
ини биһиги оройуонмут деле-

гацията опыт билсина Мэҥэ-Ха-
налас оройуонугар бара сырыт-
та уонна дириг ис хоһоонноох,
үгүс оруттээх, сыраллаах үлэ
мытылларын улаханник асты-
нан уонна биһирээн көлүлэр.

Мэҥэлэр бу үлэни туохтан
саралаабыттарыт?

1. Туох-ханнык иннинэ, пар-
тия уонна правительство иде-
ологическай үлэни тарыйып туһу-
нан араас сылларга таһаартаа-
быт уураахтарын уонна дьа-
һалларын өскүөлэ педагогичес-
кай коллективтара, олохтоох
партийнай, советскай, хаһаа-
йыстыбаннай тэрилтэлэр бил-
сиспиттэр, олоххо хайдах прак-
тическайдык туттар туһунан
түмсөн сүбэлэспиттэр уонна
итиннэ сөптөөх дьаһаллары
бэлэтээбиттэр.

2. Кини уобаластарга баар
үчүгэй опыттары, саралааһын-
нары сурунаалартан, хаһыат-
таран булан түмүттэр. Бэйэ-
лэрин үлэлэригэр туһамыттар.
1969 сыллаахха оройуон деле-
гацията олорор сиринэн үөрэ-
нээчиллэри кытта үлэ опытын
атастаһа Тамбовскай уобаласка
бара сылдыбыт. Бу уобаласка
уонна Тамбов куоракка бэйэти-
гэр үөрэнээчиллэри кытта оло-
рор сиринэн үлэ тупсарайдык
тэриллэбит, үөрэнээчиллэргэ са-
моуправление үчүгэй коллек-
тивтара үөскээбиттэр. Ити тү-
мүгэр үөрэнээчиллэр үлэбэ-
үөрэххэ уонна общественнай
бары туһалаах дымалаларга
дыг чакчы сознательнай сы-
һыаннара олохтоомут. «Бир
киһи барыбыт туһугар, бары
бир киһи туһугар» диир прин-
цип дыг-чакчы олоххо кири-
бит. Үгүстөн бир холобуру
ылаахха, Тамбов куорат Арна-
(Бүтүттүн 2 стр. көр.).

БЫЫБАРДЫР УОКУРУКТАР ТЭРИЛИНИЛЭР

РСФСР Конституциятын 25
мстатыйатыгар уонна РСФСР
Верховнай Советын быыбарыгар
балаһаманна 25-26 мстатыйа-
ларыгар олобуран, РСФСР Вер-
ховнай Советын Президиума

бу дым кулун тутар 15 күнү-
һүгэ Ыйаарман РСФСР Вер-
ховнай Советын быыбарыгар
894 быыбардыр уокуруктары
тэрийдэ.

СССР.

РОССИЯ ҮЛЭБЭ РАПОРА

Российская Федерация про-
мышленноһын үлэһиттэре 1971
сыл икки бастагы мыйы была-
нын аһара толордулар. РСФСР
Кини Статистическай Управле-
ниетин инжинирингтер этил-
лэринэн промышленнай прои-
водство кээмэйэ ааспыт сыл бу

көмнээтэр 8,3 бырыһан, от-
тон сууккатаар орто прои-
водство кээмэйэ 9,7 бырыһан
улаатта. Ити көм устатыга
үлэ өкөрөн таһаарыта 7,5 бы-
рыһан үрдээтэ.

СССР.

Бизэ бөрөнү өлөрдө

Суол мыйдарары Кыстык-
Кугда ферматын бир ылы-
гар киридибит. Дьыбэ улахан
киһи суех. Бир өрө
уруугун толорө өлөрөр. Атты-
гар аарыма сур бөрө аһы-
тын киһэтөн баран сытар.
Киһиби холку, биһиги со-
һуйдубут.

булдум диир бу, — диир.
— Дьылыт да икки ыһа
эрэ саҥардым бүтэ, — дьы-
бит.
— Кэбис довор, квартал
бүтөргө сүүрбө эрэ хонук
хаалла. Аны бир адырваны
хаптарар санааллахпын, —
диир киһиби.

Өйдөн көрбүһүт өссө
бир төгүт бөрө приарилла-
сытар. Оттон үс кыыл тири-
тэ таҥастаммыт. Эркиннэ 14
кырынаас, 3 солонго тириг-
лэн тураллар. Ороно кытары
көпсөтөт билбипит, бу Амма
өлөртөөбүт кыылларыттан ик-
китэ тыһы буолан биэрбит-
нович Николаев дьыбэ эбит.
Бир тыаттан саҥа кирибит
үһү. Маһа дьыбэлэх киһиби
бэйэтэ кирип көлө.

Илья Иванович бу эргин
мөнээтээбит бизэ бөрө тыһы-
нарын быспыт. Маһы Со-
морсука, үс бөрө баарыгар
баран суолларын хайан, сөп-
төөх тэри интэн көлөбит. Бу
өлөртөөбүт кыылларыттан ик-
китэ тыһы буолан биэрбит-
нович Николаев дьыбэ эбит.
Онон, иссин көмүгэр.
Бир тыаттан саҥа кирибит
аттырлар кинилэр суолларын
батан, көлөн бизэһэтирин
сөбүн булчут билгиллэр.

— Саҥа дьыл көнниттөн

Н. Коркин.

Дьаарылла дьоһун кырдыаастара

Пенсионер Шадрин Петр
Спиридонович сүүстөн тахса
бөһөсүкү иһэр уутун баһар
уонна сылаас өйбөнү үлэ-
тэр. Кини бир саастылаага
Пудов Василий Егорович ити
сүбүлэри аһатар. Өссө биһи-
ги хотоммутун шөптөһэр. хо-
рууданы, кырдыаһын өтөгөн
бирер. Итинтан да атын үлэ-
бэ улгунук илсаатчы.

Дьаарылла дьоһун кырдыа-
астара коммунистическай
үлэ ударнигы чыстээх
аатын ылаахтары ылыттар
эбит дин саныгыһын.

Үлэһиннээхтэр уонсай сүө-
һү-ас үчүгэй буоларын туһу-
гар олус кыһаналлар. Сүүсү-

М. Литвинцева,
Субурууснай аатынан совхоз.

ССКП XXIV съездин делегаттара

СНИМОКТАРГА: зоотехник
А. М. ХЛЕВАЛИНА Мордов-
ская АССР Краснослободскай
оройуон «Свободный труд»
колхозугар үүт-табаарынай
ферматын салайар.

Курганскай уобалас Речни-
скай совхоз комбайнера А. В.
ЩЕГОЛЕВ (ортоку) ааспыт кү-
һүн 11 тыһымча центнер, от-
тон пятилетка устата 51700
центнер бурдугу хомуйда.

Өдөр агроном тыа хаһаайы-
стыбаннай институт аспырына
помощник В. А. САВЕНКО
Донецкай уобалас Мариинскай

оройуонун Карл Маркс ааты-
нан колхоз председателе. Бу
— бастыҥ хаһаайыстыба.
А.М. Хлебакина, А.В. Щего-
лев, В.А. Савенко ССКП

XXIV съездинер делегатынан
таһылымналар.
А. Овчинников, С.
Юдин, С. Гендельман фо-
толар.
СССР фотохроника г.

Саха АССР Верховнай Советыгар уонна Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаабы, куораттаабы, сельскэй (нэһилиэктээһи) уонна бөһүөлэктээһи Советтарга быыбары ыттар туһунан

Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Ыйааба

Саха АССР сэттис ытырыллыах Верховнай Советын
уонна Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын уон иккис
ытырыллыах оройуоннаабы, куораттаабы, сельскэй (нэһи-
лиэктээһи) уонна бөһүөлэктээһи Советтарын болуочуула-
ра бүтүрүннэ сибээстэн Саха АССР Верховнай Советын
Президиума уугар:

Саха АССР Верховнай Советыгар уонна Саха АССР үлэ-
һиттэрин депутаттарын оройуоннаабы, куораттаабы, сель-
скэй (нэһилиэктээһи) уонна бөһүөлэктээһи Советтарыгар
быыбары 1971 сыл бэс ыйын 13 күнүгэр баскыһаһыаҥа
аһымтыга.

Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Председателе
А. ОВЧИННИКОВА.

Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Секретара
П. ИВАНОВ.

Якутскай к., 1971 сыл кулун тутар 11 күнө.

ИИТЭР-ӨЙДӨТӨР ҮЛЭБЭ--КИЭН ДАЛААНЫНЫ

САНДААРА УМАЙАР УОТТАР

(Бүтүүс. Киннэ 1 сэр. нэр).

Ий Тайлар аатынан уулусса-
мн олооро урукку өттүгөр об-
щественнай бэрээдэксэ, үөрөххэ
саламай мөлөх, диксипилинни-
тэ суох өбүт буоллахтарына,
олорор сиригэр үлэ ыттылаа-
рыттан ыла, үс сыл устата 120
үөрэнэр өрөттөн биһир да өрө
луһаран сыананы ылабатах, үө-
рөпөр хаалбатах. Олоһор бай-
лара уулуссага бэрээдэггэ кө-
рөөччүлөрүнүн, патриулааччыла-
рынан буолбуттар.

3. Мөңгөдөр кини уобаластар
оппыттарын билсэн баран, үлэ-
дэрин ис хоһоонун өссө байы-
тан көргөтөн ыттыттар. Кини-
лэр аһардас үөрэнээччилэри ара
хаппакка, нэһилиннигэр ба-
рытты үөрөххэ илһирээн ин-
нигэрлэ саастаах ороһуттан
пенсонерыгар тиниэ үлэ-
тардыбыттар уонна бу үлэ-
нэһилиннигэр бүтүүнү кытты-
тын ситиспиттэр.

Партийнай төрүтүлэр, пед-
коллективтар, нэһилик Совет-
тара, хайаайыстыбаннай тө-
рүтүлэр салайааччылары ба-
ры сүбэлэһэн, найыласпакка,
байа-бөйөлөргө сөннөспөккө,
биһир сымалы, соругу төлөрүүгэ
түмөн үлэһэнигэр өрдүк
характернай уонна ситиһин
мөһүтүтүн буолбут.

Биһиги оройуонмутугар науч-
най-практический конференция
рекомендациятынан олорор си-
ринэн үлэни тэрийиңгэ бары
нэһиликтэригэр 18 кини агит-
штабтар, 149 зона агитштаба-
ра төрүллэн 7493 быйбардаач-
чы, 5169 үөрэнээччи хабыл-
тына. Кини агитштабтар нача-
лниктара ССКП райкомун бюро-
тун контрольной-учетнай но-
менклатуратыгар ыттыллылар.

Агитштабтар үлэлэрин сүрүн
туһайыта—партия идеала-
рын, туруорар соруктарын
маассада тириэрдэн, үлэһиттэр
политическай уонна производ-
ственной активностарын маады
үрдэтти. Политинформаторлар
бөйөлөрө идэтибит бөлүгү-
стартарынан уочаратынан сым-
даныа ыттылар өрдүк та-
быгастаах. Кинилэри кини агит-
штаб быһаан бийытынан үлэ-
дөтөр. Политинформация, ба-
сыһаа олоһу кытта ыкса си-
бээтэх, тирээн туурар үлэ со-
руктарыгар көмөлөһөр, олох-

дыаах итэһэстэрин туоратар-
га, оһону, ытчыты иитин бөл-
пүрүөстөрүгэр туһалаах буолар
гына өмүлүлүөхтөөх. Дээ ити
ини агитштабтарынан идеоло-
гическай үлэ атын да көрүһү-
рэ—оһону иитин, культурнай-
сырдатар, санитарнай-төбүгир-
дэр үлэлэр холбуу ыттылаа-
лар. Биһиги үгүс нэһиликтэр-
бит агитшоналар икки ардылары-
гар «Коммунистическайдым оло-
роһго кыһаныадым» диян де-
мистээх социалистическай эбэ-
һастаахтык ыттынан, уус-уран
самодетельносна, спортка, өрө
үөрэни биликтитэр, обществен-
най бэрээдэггэ тутуһууга об-
щественнай мероприятиеларга
кыттыга, санитарнай-ыраа-
һырдар үлэни ыттыга уо.д.а.
көрүһүрөгө куоталаһыны са-
далаатылар.

Холобур, Хатылы нэһилигэ-
нэһиги кини агитштаб (началь-
ник Сивцев Е. Е.) үлэтин тэ-
рээһиннээхтик садалаата. Хайы-
үлэ түөрт төгүл мунууа ыт-
тылына. Итигэр социалис-
тическай куоталаһы усулуобу-
йата, штаб үлэтин былаана,
мөһүтүгэ занятиеларга дьон
тахсытын туһунан ытты-
лар буоллулар. хас да зона
агитштабтарын начальниктара
отчуоттаатылар. Зона агитштаб-
тара ыттылаах былааннарын
өһөһүнүлэр, зона агитштаб-
тарын оформлениелара сити-
һиннэ. Агитация буолар күнү-
гэр биричииннээхтэртөн ураты
дьон 100 бырыһыан агитаци-
нан хабыллылар. Политинфор-
матордар түөрт суол хайыха-
нан зоналарга былааннаахтык
тахсылара ситиһилиннэ. Үөр-
нээччилэр үөрэхтэрин биликтин
үрдөтөргө, бэрээдэггэ тупсары-
га эмнэ үчүгэй садалааһынар
бааллар.

Эмнэ итинник ис хоһоонноох,
тэрээһиннээх үлэни Мундаа-
йытаах агитштаб (начальник
Чечебутов Д. П.), Төлөй Дири-
гэһигэр агитштаб (начальник
Степанов Р. М.), Хайахсыттыа-
ры (начальник Аржаков К. Т.),
оройуон киниттэн интернат-ос-
куолаады агитштаб (началь-
ник Бризванкин Р. Х.) уо.д.а.
садалаатылар.

Ханна бу үлэни тэрээһиннээх-
тик садалаабыт сирдэригэр сана
форма истин биһирэбили ылар.
Хас идэһа бастакы күнүн

айы олохтоохтор агитшоналарын
кинигэр көхтөөхтүк түмүү-
лэрэ үтүө үтэскэ кубулуйар.
Ол гынан баран оройуон кини-
нигэрлэ үгүс агитшоналар үлэ-
лэрин өссө да садалыи иликтэ-
ра киникитин туоратылаах-
бу үлэ-
хайаахтар да партия-
най суолта бариллах тустаах.
Мунууаа быйаачы агитшона-
нэһиги зонага сымарылаабыт партия-
най төрүтүлэр, кинилэр секре-
тардара уонна зона агитштаб-
тарын начальниктара сүтүөхтөө-
хтэр. Партиянай, советскай,
профсоюзнай, комсомольскай
уонна хайаайыстыбаннай төрүт-
төлөр, педколлективтар салаа-
лара бүтүннүү түмөн. Өй-
лэри тула үгүс активы тардан
үлэһиттөөхтөр.

Олорор сиригэр үлэни ытты-
кэмнэр үлэни тупсаран төрү-
тингэ, үлэ-хамнас, олох-
дыах бөлүгүөстөрүл итэһэстэ-
гэр, общественнай бэрээдэксэ,
өрө үөрөһүн тэрийиңгэ үтү-
этиилэр киниэхтэрин сөн. Ити-
лэр агитштабтарынан учуонка
ыттылаан, туһааннаах органа-
рынан дыһап ыттыга тири-
лиах уонна үлэ, быйбардааччы-
лар туруорсуулары туолуутун
бийытынан учуоттанан зона
үлэтин ситиһинин бийыты-
нан учуоттанарыгар бөлүөхтэ
уурулуохтаах.

Билигин партиянай төрүтэ-
лэр олорор сиригэр үлэ ситэ-
хотө төрүлэ илик уонна ти-
риллэн да баран уота-күөбү
суох үлэһит сирдэригэр ыт-
тыны кууһурдүүх, нэһилигэ-
нэ хас биригэр арагытын ха-
быах тустаахтар. Партиянай тө-
рүтүлэр туох баар төрийэр, по-
литическай-интер, ол иһигэр
Директивалар быйаахтарын
пропагандалаах үлэлэрин тү-
мүгэ үлэһиттэр политическай
уонна үлэ-
активностарын сал-
гым модунуу өрө көтөрүүнүн
буолаары турар партия ХХІ
сөһүн достойнайдык көрсөр
сана пэтилетка сорудахтарын
ситиһиннээхтик төлөрөр иһин
оһуһууга түмэ тардыһыан сым-
паллылаа. Партиянай төрүт-
төлөр экономикай минимум
тэрээһиннээхтик туттарыта
уонна политическай үөрэхтэ-
һини түмүктээһингэ быйаа-
рылаах дыһааллары биликтэт-
тэн ыттылар иаада.

Каллинин аатынан колхоз
Төлөй Диригэһигэр биргээдэ-
тин партиянай төрүтүлэ (сек-
ретарь С. Д. Полон) нэһилигэ-
нэ ортохтөр олорор, үлэһит
сиригэр политическай-маасса-
бай, өйдөтөр-интер үлэни, ма-
нэлэр олоһтарынан бийыги
оройуонга садалааһыны ытты-
тэһигэ тутта илэз хабаан, үтү-
гэйдик садалаата.

Биргээдэ иһин агитштаба
төһүлүбүт, начальнигынан
Төлөй начальнай оскуолатын
директора, партбюро секретар-
ын солбулааччы Р. М. Степа-
нов аһаммыта. Кини советтар
9 иһин киллэриллибүт. Кини
штаб оскуолада киниһиммэ-
та. Манна аһаалаах мунуу оһо-
һулуубута. Оһо ыттылар дьэ-
лэрин картата, үлэ былаана,
улахан дьон, оһоһор испини-
ктэр, куоталаһыны усулуобу-
йата, былаан-эбэһастаахтык,
төрөһүтүтэр оскуолада уруок-
ка сымдылларыи өһрапа
ыттылаахтара.

Зоналар штабтарын советта-
рыгар 1-2 М-дээххэ тоһуһуу
иһин, оттон 3 М-дээххэ (Мэ-
дэһигэр) 5 кини киллэрилли-
биттэр.

Оһуһуу 15 күнүгэр кини
агитштаб советын чилиһиннэрэ
3 М-дээх иликтин агитшона
хабар ыттыларын уопсай муну-
уадын ыттыран көһсөһиттэр.
Зона начальнигынан сым-
тыт, оройуон Советын депута-
та М. С. Толстоуков таһыллы-
быт уонна кини дьэһтэ зона
штабынан аһаммыт. Бу зона
инитаторынан учуотал Д. С.
Никонова үлэһит. Манна үлэ
балайда үчүгэйдик садала-
мыт. Аһаалаах мунуука зона
картата, үөрэнээччилэр, шо-
рдар, доһкольниктар, октя-
бремонтар, улахан дьон испини-
ктэр, кинилэр бөлөһкө су-
утуулары, үлэ былаана,
ССКП XXIV сөһин көрсө
ыттымыт эбэһастаахтык,
үөрэнээччилэр уруоктарыи рас-
писаниелара, күннээһи ре-
жимнэр, төрөһүтүтэр уруонка
ыттылаахтарыи уонна үөр-
нээччилэр үөрэһи билиһиннэр
аһаанара ыттылаахтар. Дьэ
иһигэр-таһыгар лозуннар, пла-
каттар ыттылар тураллар. Бу
зонада ыттылаах үлэ-
Дарин Зоргеовна Никонова хайы-
үлэ бэрт элбэһи оһорбүт. Зона
14 ыттынан 41 улахан иһини,
10 оһону, ол иһигэр 15 үөр-
нээччини хабар.

1 М-дээх зона начальнигынан
сладовиц П. Х. Понов таһыл-
лыбыт, кини дьэһтэ штаб буол-
бүт. Агитаторынан кырдыа-
сууутал И. С. Хоһоһов сым-
марылаабыт. Манна эмнэ
иһин зонага күрдүк үлэ са-
далаамыт. Бу зонада 23 ыт,
74 улахан иһин, 55 оһо баар.

Зоналар куоталаһыларыи
усулуобулатын оһорууга кини
агитштаб советыи чилиһиннэрэ
улахан кыһамныларыи уур-
буттар. Куоталаһыны усулуобу-
латыгар киниһит көрүһүрөгө
кии суол оһо (бирэ ытты-
рааһылар) туттуулары олох-
томмут. Холобур, үөрэнээччи-
лэргэ оһо үөрэһэр ситиһэр
буолаадына 5, үчүгэй үөр-
нээччигэ 10, тугуһу үөрэнээч-
чигэ 20 очко бариллар. Оттон
үөрэһэр ситиһэлэр буолаадына
20 ыттырааһылар очко төтө-
рү аардылар. Төрөһүтүт сым-

дыбыт хас уруогун аһын 5
очкону, мунууаа, лекцияра
сымдымы иһин хас биригэр
кии 5 очкону ылар. Оттон
сымдыбатах иһин 10 очкону
ыттырааһылар. Зона ий аһыи
анал хайыатыи уочараттаах
нүөмэрии таһаардамына 10
очкону ылар, таһаарбатадына
10 очкону ыттырааһылар.
Зона мунуутун тупсарай оһо-
руу иһин 20, 10, 5 очколар
аарылаахтар. Очколары биз-
рини үлэни кытта эмнэ сибээс-
төөх гына көрүлүбүт. Холо-
бур, манһыныт үтү мидеады
былааныи төлөрбөтүдүна 20
очконаа ыттырааһылар. Кэ-
дээх үтү иһин 5 очко ытты-
рааһылаахтар. Хас биригэр
улаһит, колхозтаах ытты 28
күн үлэһитрэ модуһуулар,
очкоһо 5 очкону ылар, оттон
төлөрбөтүдүна 5 ыттырааһы-
тылар очко аарылаах. Субо-
уһуука тахсыи иһин хас
биригэр кини 5 очкону ылар,
тахсыбатах кини 10 очкону
бирэр.

Зоналарга тугуһу үөрэнээч-
чи олорор дьэһтин таһыгар
кыһыл сулу, үчүгэйдик үөр-
нэр өһо дьэһтигэр кыһыл фла-
жок ыттылар. Иһикитин үтө-
лээх дьон, Аһа доһду сэринтин
кыттылаахтара олорор дьэ-
лэригэр эмнэ тупса билиһиннэр
олохтуурга былааннылаахтар.
Бу барыта зона картатыгар
анал билиһиннэр ыттылаахтар.
Хас зона аһыи үөрэнээччи
уруок аһар бириэмэтигэр
дьэ таһыгар, кинэ 4—6
чаастарга кыһыл былаах
үөһээ таһаарылаах.

Соторулаадыта уус-уран са-
модетельносна, спортка (саа-
хымакка, дуобакка, волейбол-
ка) күрэхтэһиттэр. Зона 21
нүөмэри төлөрөрө көрдөнүл-
лэр. Ардаагы 1 М-дээх зона
Советскай Армия күнүгэр—
олуһуу 23 күнүгэр, 2 М-дээх
иликтин зона кулуи тутар 6
күнүгэр—дыхталлар Аһа доһ-
дутаады күннэригэр концерт
көрдөрбүтүтэр. 3 М-дээх Мэ-
дэһигэр зона В. И. Ленин
төрөһүт күнүгэр—муус у-
тар 23 күнүгэр концерт көрдө-
руоһо. Бу куоталаһыи 1 Мааһы
быйаһыныгар түмүгэ тах-
сыа. Бастакы миһтэни ыт-
быт зона радиоланан, иһикитин
ыттыт зона библиотечканыи,
уһуһу ыттыт ыттылаах на-
бараадалаһахтара.

Зонаныи үлэни манна хайы-
үлэһи биһирээн эрэллэр. Об-
щественнай бэрээдэксэ, оскуо-
лада уруонка сымдымыга,
ырааһырдыи үлэтигэр, субо-
уһуука кыттыга, ыттылаах
үлэ минимумун төлөрүүгэ,
үтү ыттыи былааныи төлөрүү-
га бэйэ зонатыи аһыи-суолун
туһун биһирбөт иһин оһуһуу,
кыһамныи үлэ-хамнаска са-
быдылааах, куоталаһыи күү-
рэһи биллэр буолан иһэр.

Төлөйдөр бийыгы үлэ-
рии тигэр тириэрдэр иһин
зоналарыи куоталаһыи тө-
лөнүи, күрэһин өссө кини да-
лаһынаахтык ыттыга дьу-
луһаллар. Үлэ садалааһыта
бир эр ий да буоллар кол-
лектив, зона иһин «сымдымы»,
кыһамныи дьонго тигиһи иһэ-
р кини баһарар үөрдэр, көбү-
тэр уонна эбэһиннэһитир.

КАРЕЛЬСКАЯ АССР. Ку-
ун тутар 8 күнүн аһыиан
отроаводскайдыи сүтүү-
фабрикатыи коллектив
үлүүдэ кристалларыи чо-
һыи быйыһааи радио-
талларыи оһортуур. Ити

деталлар телеавдентноса,
электротехникада, радио-
электроникада туттулаа-
лар. Үлэһиттэр ССКП XXIV
сөһин Директиваларын
быйаһыи иһикитин үөр-
төллөр. Коллектив Петро-
скайдыи пароднай хору

кытта доһордохор.
СНИМКА: хор кыт-
тылаахтара фабрика—сма-
дар кэлэн бөйөлэрии дьө-
дурдарын көрдөрөллөр.
С. Майстерман фотота,
ССТА фотохроникага.

ХАННА ДА БИИР ХАРТЫНА

Үүт хаачыстыбатын, сайы-
лынтагга муус бэлэмин керер
аналлаах биһиги рейдэбит бас-
таан сылдыбыт сирбитигэр —
Сылагга эра ордук кир-хах
баар буоллага дуу дин санаабы-
та, совхозка сылаҥнары байы-
лааччылар бааллар эбит. Ылан
көрүбүҥ Кындай ферматын.
Арыы сымар тинийбиһит маас-
тар М. Ветюнова субу аай су-
руллубут, чэрэнилэтэ да ситэ
куура илик, актань көрдөрөн
кабиһар. Оһно сурууларынан До-
рогунова уоһна Егорова үүттэре
кирдээх буолан төһнөрүлүбүт.
Бүгүҥҥа киҥээн бараһ маһныа
сэттис түбэлтэ тахсыбыт. Ол
биричиннэтэ биһир — хотонһор
һстэригэр үүт ыһр биэдэрэлэр,
һиһдэлэр, үүтү һиһдэһиһр маа-
рыллаһлар харалыбаһка туһал-
лар. Хотонһор кирдээхтэр, маа-
һыһкыһттар ыһах һиһһһһ ситэ
сууһбаттар-һопһоттор.

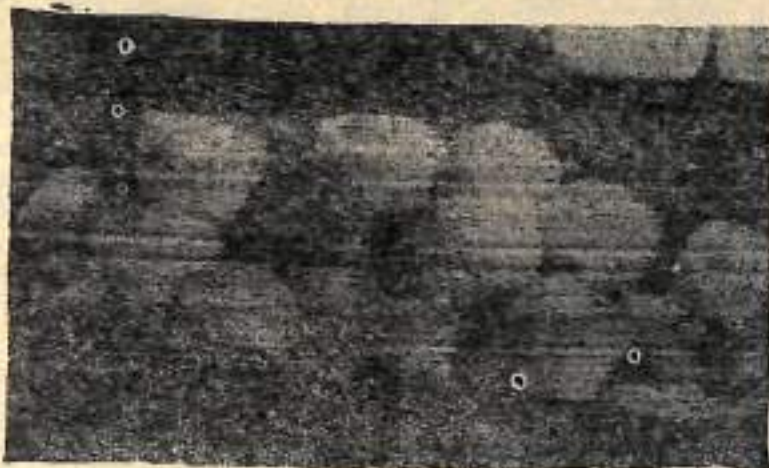
Болтоного дарамы сий биир
итгийнник харгына. Сэппэрээтэг-
диир пуун үлэнхтэ М. Ефремова
үхүс группалаах үүтү иккни-
нэн тутар буолан, ыанньыксыт-
тар сирэй эппиэттарин намтап-
пыт

Племенной ынахтаах Лахалды уонна Сугулаан фермаларыгар балаһыанньа итинтэн ордуга суох. Ол эгээри үүтү туттаачы Е. Баина ирдэбилэ үрдүгүнэн уонна ыанныксыттар кыһамныларынан Лахалды ферматын үүтэ атыттардаабар ыраас.

Кындал биригээлэтин бизес са-
йылык фермаларыттан икки ула-
заныгар — Силистээххэ, Кыыл
Байыгар биирдин трактор мууһу
адалыт суоллара бааларын үр-
дүннэ. племенной үлэсэ зоотех-
ник В. Н. Анисимов маанык сэ-
лэргинэ:

— Муус буолунай, буолунай. 80 тонна ууруллан турар. Ол тийбэтэбинэ, хаары ууга да булкуйдахха, муус буолан тах-
сыага.

Болтонгоо арийах да буоллар
сиг трактор суола кестер, оттоп
Дорордуурап отделиениетыгар са-

Йылык суолларын хазра ал
дыамматах.

Оройуон биир бөдөн хаанаа-
йыстыбатыгар хас эмэ көбүнэ
тэйаан сытар Эрилик Эристини
аатынан колхозка Чакыр, Ха-
даар, Хайахсыт курдук уһук
учаастактарга үүт хаачыстыба-
тын туруга сии биир. Иһит-хо-
муос хотон иһиттэн таһаарыллы-
бат. Оһуоодор Хадаарга уонна
Эбэрэ туттарар үүттэрэ бэри-
иэркэлэммэккэ эрэ сүөгөйдөнөр
эбит. Ол да сүөгэй тутта арыы
сыларар түөлбөккэ 5-6 күн
туран аһыйар-күтүйар.

Хайхасмтаагы ары сьабын табыгар уонна иитэр 5 тонна кэринэ тог үүт түүх да керүүт-гарайыта суох мьыллан сьатар. (Снимоктары кер). Сьах иһэ-таба кирдээх. Огу керер-харайар аналлаах үлэииттор аниһа үлэлэбэттер. Лаборант Н. Мордовская үүт аналанын огорбот, ити кун кимиһэ да эппеккэ Чурапчылаан хаалбыт. Тустаах эбэһинизин толорбот Мордовская салгы үлэлиирин эбэтэр үлэлэбэтин эт-үүт комбинатын администрацията быһаасара наадаах.

Бу колхозка сылдыбыт сир-
битигэр муус хайа да сайылык-
ка угулла илик. Төнө муус со-
ротуопкалаанмытын биригэдьир-
дэр бэйэлэрэ да чуолкайдык бил-
бэттер.

Ордайуон уѳук хаѳаайыстыба-

тыгар Карл Маркс аатынан колхозка бары фермалар үүттөрө мүнүшүллэн Лэбийгэр арым сыздар аралымдар. Кизгизин үүт бастайаанын хотоңго хонор. Вал үрдүттөн оморор Лэбийгэр ферматыгар маннык түттөри быны таһаарыллар. Үүт учуотчутунан аманмыт Н. Ф. Слесцов үүтү тутар бидоннарын сууйбат түбөлгөтө үтс. Хотон иһигер түүлөх таһастаах кизин кизирин суох курдук таммалыыр. Бийилгын дьылга кизирин баран иккитэ 3 центнер үүтүн төттөрү ылыт Арбаа Өтөх 3 хотонуттан, хайата бутуйдаара бийлибэт. Манна бөртөххэй дизи сиңилээр ампаар хотонго туттуллал баран суулдубакка ыһаан тураллар.

— Лэбийэрэ арыы сыгарар 100 тонна муус тиаллибита,— диир колхоз кылаабынай зоотехника Г. Ф. Егоров муус бэлэмни боппуруоһун онон эрэ быһаарар-дым көрсүөм.

Оттон дьыттанан ары сыаҕын таһыгар 100 ара устуука муус тураллибит.

Егорев сайылыктарга бартыра да муус угулуннарына кыаллыан курдук сымаа өйгө санаада олорор. Ону кини 5 сайылык фермалар үлөлөсүн режимин тус-туса онгорон туран, үчүгэй хаачыстыбалаах үгү сойуупакка ара сайылайдык Дөбйөдө учаратынан аралыан диян сымаа суолга турунаары гыммыт. Ити курдук санаан олорор кини эгэ, сайылыктарга муууу үгүө дуо, суох.

Бу рейдтөн көстөрүшөн рай-
совет исполкома ааспыт уюна бу-
ууммүт сылларга үүт хазчысы
батын тупсармыга ылыммы
бынаарыларын хааайыстыба-
лар салайааччыларга салалтага
ылбатахтар. Ону партия райко-
ма уюна еройуоннаары народ-
най контуруел комитетга бөл-
рөнтөгө ыалаллага наада дин
санылыбыт.

Райдэбэй биригээдэ чилхэннэрэ:
И. ДЕГТЯРЕВ,
В. ИГНАТЬЕВА,
П. ПОПОВ.

11. **THIRD:**

ны кызгынж таңитын серуга туруорудунна.

Билигин калхостарга уонна совхозтарга
производство резервдарин уонна камчыааһин
режимин туһанылыга общественнай көрүү
ытыллар.

Ити туфунан куулун тутар 15 күнүгөр буолбут
тыа хаһайыстыбатын уопна советуопна үлө-
һитэрин профсоюзун Кэни Комитетын пласну-
мун кыттыллыахтаах оттилар.

Бизни төрөтүүгэ бэлэмнээһин

Төрүүхтээх биеттэн элбэх күлүнү ылмы винилэри септөөхтүн көрүүттөн, абатыыттан улахан түтүлүктөөрүн ким барыта ойдуур. Ити барыта саасын көмөгү олус суолталаах. Ол инниттөн бизин төрөтүүгө бөлөмнөөрүннү өрдөттөн мытыллыахтаах. Ити инниттөөх кэм чүгүһүттэ.

Опуоха быһаарар суолтадаах-
тарын учуоттаан манньактары
тутуһарга сүбэлэнэр.

Магнайгытынан, бизин төрө-
төр сирдэргэ кыбылыны, хаһаа-
ны, далы өрөмүөннаниллиэхтэх.
Сеп буолар өт. бурдук саппаас-
тагын уонна тураны, тууһу
үүрүлүөхтөөх.

Иниһинан, эрдэ аһылыкка кырбит уонна билигин да аһы турар бизлэри тусга группалаан үчүгэй хаачыстыбалаах отунан кууска аһатыллыахтаах. Ол төрүөх иһэ кинигэр иккин периодугар сайдымытыгар, доруобай өҥө төлөөһүнүгэр көхөлөөх.

Үеүлүмиз, хаяр олу халыгын
учуоттаан, бизлери сирге төрө-
түүнү таһаарымнахха. Ааспыт
еттүгөр үчүгөй туруктаах бизла-
ри ханна тохтоон хаяар сирде-
рингөр төрөтүллэрэ. өл билигин
хатылымматалына табыллар.

Төрдүүнүм, дал ийн мээдэн
ыраас буларын ситиһилдэх-
тээх. Кирдөөх талгөрүз сылым
табан аһаабат. Итнүн учуоттаан,
маассабай төрөөһүн кэмигэр

сылгыныктарга көмөлөшүүчүнү
анынча назарда

Бэснinin, тугуур биэлэри
бу көнтөн садалан, төрүхтэх
сирдэригэр чугаһатар ордух та-
быгастаах. Уудлах биэлэри со-
һуччу ырах сиргэ эмнэхэ
үүрүүнү таһаарымыаахха, сыһыа
чугаһатыаахха.

Ааспыт сымлаахха бөһиги
өргөһүмүтүгэр төрүөбү ылымга
Субуруускай аатынан совхоз Со-
ловьевтаагы отделениета. Ленин
аатынан колхоз Бологурдаагы
учаастага намыһах кордорүүлэм-
ниттэра. Сорох сылгыһыттар
53—60 эра бырыһыан төрүөбү
ылбыттар. Ити мин санаабар,
төрүүр биз саас өртүөнэ пырдым-
бытыттан, атыырдар, бизлар
уруурдаһыылара олохсуйбутуттан
буолуон сөн. Онон бу икки сир-
дэргэ өгөйуон специалистарыт-
тан комиссия тэрийэн, быраак-
тааһыны күүскэ мыттаран, сыл-
гы хаачыстыбаннай састаабын
ударытыахха наада.

Бээр ийэ биэттэн элбэх обону
ылан, сүтүгэ суох нитин хаһаа-
йыстыбалар биһир сүрүү сорук-
тара. Ити соругу толоруу үүм-
нүт толус патилетка сылгы
нитинитигэр туруорар соруудахтар-
ын олоххо килэтиэргэ биги
акмылаатынан буолуора.

П. ИЛЛАРИОНОВ,
зоотехник.

БОЛБОЙОР СӨП ЭТЭ

Чакыр Эбетигар колхознай тутул ветеранын, Бочуоттаах колхозтаах, кырдыарас коммунист Петр Венедиктович Демьяновы көрсүбүшүт. Бу ыттык кырдыарас сааһынан уонна марыттылар буолан, аны байыта тэрийсипит, туругурдуспунт колхозун производствотыгар быһаччы кыттыбат. Ол эрээри биллгини да колхозун олохунан олорор, дьит эттин-хааннын, өйдүү-санаалыын кини туһугар малдьар. Петр Венедиктович кытта көпсөттигэ, биир сүөл кинини долугарын биллбипит. Биһлэхэ кини ол туһунан аһарастык чанчык эппитэ.

— Быылгы курдук сылгы тыстыгар ырахан дымлга өрдөтөп сөрөннэхха бар өтө. Сылгы эбин аһылыкка киирерэ күһүгүттөн биллэбитэ. Оһон ырыганнаабыт сылгы дөбигис көһөн бигэрбөт. ону аһан маассабайдык олүһөн сөп. Ынах сүөһү курдук буолбат, сылгы быста ырыганнаата да бүттөрө ол. Хайыы-үйөдэ бу сылга киирэн баһан бһһиги биригээдөдө уһаа сылгы өллө дииллэр. Итиннэ таһаарбат иһин өрдөттөн дьаһанмахха, түүх эмэ эбин дьаһалы, сүбһһн будуохха баара.

Брытаннаабыт сымгы оубубай көрүүгө-истиңгө наалыйар. Килини көрө сылдыан үөрүттөн арааран, туспа тутан кача-галаан аһатмыга түрүордахха эрэ сатанар. Сымгы того-лана аһыыр эрэ буолларына, түргөн-ник өрөһүллөр. Баһиги дьоммут оту сымгыга хас да аһылыкка ардыгар, бүтүн хас да хонукка

сигрин биридэ ыһан биэрэллэр уовна ол отторо бүтүрэ буолуу дьэстэхтэринэ эрэ, оһно эргиллэллэр. Ити сыһа. Сылгы бейгэ айылда маанылаах оҕото, кини ыраас аһылыктаах. Кини ыраас сиргэ аһыыр эрэ буоллардына, тотор-ханар, аһабытын астынар, иҕэринэр үгэстээх. Оһтон атынныгар кини өтөрүдөн көмүт. Хас эмэ аһылык отун биридэ биэрдэххинэ, өрдүтүн төһөсөн көбүтэр.

Үгүс сылгы эбик аһмыкка кырибтинан кибээстөн, сылгы-
һыт бейте сыһмараллыбыт
сылгылааһын керөрө-кестөрө
ыараабытынан, киннэхэ сылгы-
ларын аһатымга көмө эбик үлө-
һиттөр бэрлиинилэр. Оттон
ити дьону сүүмэрдиргэ өмнө
алараабытыт дии саныбын.
Дьингөр маһыаха үлөһит кыһам-
һылаарын, мындырын, кыайы-
таһын-хотутаһын аһаах баар
эте. Ол онугулар түбөһнөх дьонго
сылгыны аһаттарарбыт. Ол да
мөһүн эбик аһатымга туусбут
сылгылар хотон өнүйбөтилар.
Ити онугулар үчүгэй үлөһиттэр-
битин өһөх оттуутугар сыратын-
нарабыт. Дьэ ити барытын тү-
нүгөр эбик аһмыкка кырибит
сылгыларбыт салгым өлүүлөрө
тарыста уонна ыгытаһааһын
өссө маасабай буолан иһэр.

Кыргыздар колхозтаах кийи урут бу туңунан биригмде салататыгар хас дауаны тогул этен корбута таах хаалыт. Маны үрөтөн керүүсхэ уонна болжомтово ылыахха баар эбит.

С. ЗВЕРСТОВ

Тыа сиринээби профсоюз сруктара

Месива. ССТА. Тыз сирин үлэһиттэре ССРС
поруотун хаһаайыстыбатын салгыны сайдыытын
программатын туһунан ССКП XXIV съёһин Ди-
рективаларын бырайыага бадьыстабыт дыһал-
ларын истигник биһирииллэр. Тыз сириндэри
профсоюзнай тарматалар иһиняларигар тыз ха-
һаайыстыбатын үрдүк үүнүүтүн ыларга, суоһу
бөдөдүүкталарын өнөрөн таһаарым уонна собо-
туонкалааһын быһаһиһарын толоруу уонна аһа-
ра толоруу иһин социалистическай күөталаһын

Коммуна Знамята 72 күн устата тэлээрбитэ

Өрө турбут Париж норуота 1871 сыл кулун тутар 18 күнүгэр киһи-аймах историятыгар аан бастаан рабочай кылаас правительствотун — КОММУНАНЫ олохтообуттун ыла 100 сыла ааста. Гражданскай сэрин уонна өмүн интервенцианта ытылла туарар чарахан уонна уустук быһытыгар-майгытыгар Коммуна знамята 72 күн устата кытара кымыстыта. Улуукиннаах теоретик К. Маркс Парижскай Коммунаны пролетариат диктатуратын быһытына аан дойдутаагы историческай суолтатын таба көрбүтэ. Коммуна буржуазнай государственнай тутулу үлүгүрүтүө уонна демократическай төрүттүргэ олохтурбут пролетарскай былаас сана органнарын тэрийбитэ. Ийин быһбарданар бэрээдэги, бары дуоһунастаах дьон эппиниэстээх уонна солбуллар буолууларын олохтообута. Коммуна итин сэргэ сокуону таһаарар уонна ону толорор органынан буолбута. Норуот дьиннээх правительствотун быһытынан норуот киизг маассатын тыын интэрнестэригэр улахан кыһамныты уурбута. Коммуна заводтары салайыны рабочайдарга бизэргэ былааннаабы-

«Ратуша инициээн площадка Коммуна олохтоммутун биллэрин». (К. Маркс уонна Ф. Энгельс музейы фондларымттан уруһуй). ССТА фотокрониката.

та, штрафтары суох оморбута. Ол гынан баран бэллэтэмнүт дыһаллар үгүс өттүлөрө олоххо кыайан киирбэтэхтөрө: ыам ыйын 21 күнүгэр версалецтар сэриллэрэ Парижка тоҕо көтөн киирбиттэрэ. Ол эрэри куораты ылааһарыгар биир нэдиэлэ наада буолбута. Ыам ыйын 28 күнүгэр Парижскай Коммуна хам баттаммыта, Коммуна хотторуутун биир сүрүз биричииниэти-

нан Франци пролетариата өстөөххө олус аһыннаас сыһаны олохтоон, сыһа тактиканы тутуһута буолбута. «Бэйэ өстөөбүн кыргыахха баар этэ, — диин сүрүбута Ленин —, оттон Коммуна өстөөххө өй-санаа өттүнэн табыдыаллыырга дьулуспута...» Коммуна аат дойдутаагы рабочай хамсаанын сана лэрдис кэмин сабаланытынан буолбута.

Парижская коммунага аналлаах

Сага общество идьитэ — Парижскай Коммуна буолбута 100 сыла туолуутугар аһаан СССР КБ инициээн марксизм-ленинизм Институтун, аан дойдутаагы рабочай хамсаанын Институтун уонна СССР Науканын академиятын атын да институттарын холбоххутаах научнай сессияла-

ра буолла. Марксизм-ленинизм институтун директора, академик П. Н. Федосеев бэйэтин киири тылыгар коммуна XIX үйэ Франциятаагы уонна аан дойдутаагы пролетариатын үрдүкү революционнай көстүүтүнэн буолар диин бэллэттэ. Парижскай коммуна күнэ аан дойдуну пролетариатын бастагы бичкаланыпкытарынан буолла.

Сессия үлэтигэр ученайлар Коммунистическай партия петициянара, общественности, преставителлэра кыттымын ылаалар ССТА.

Урут бачээттэмминкэ эргиллэн

Нэһилиэтиннэ күүһүн үмүрү тардыахха

Сэлиэниэ олохтооҕо Н. Заболоцкай «Тылтан — дыһала» диин Чурапчыны тупсарымы, аныгылыы көрүгүсэһин туһунан суругун биирээтти. Итинниэ кэпсэтин буолбута араатта. Үгүс уураахтар ылыллыбыттар. Олор кэһиниэригэр уулуссалар сиин бэрээдэгэнэн эрэр курдуктар. Аны бастаган туран, илһиэрбээ, хоту-содуруу аартыктары ылан көрүг. Киһи көрө саллар. Табаар дыһаһытарын күөрэтэ, араас бөх-сах. Сайын ортобутугар хайаан элорор соҕотох күөлбүтүн кыгытынан эргийэн көрүг эрэ, уһаат, тиир уобуруччу, со-туур, ырас, таас иһит, быһылка, араас бөх-сах, тири, гебелөөх элбэх ыһылла сыт-ойт? Вал, муус таһааччылар массыналарын куоһаи бө-лүү күөлгө иһлэрэн сүөкүүр үгэстэнилэр. Онон күөлү хростааһынга күһүн, саас аһылланыыа бүтүүнүн хамса-һынны оморор булгучулаах буолсу. Ылаһар дьыһэлэрин уулусса диин олбуордарын биир кө-рүгүсэхтик тутар уонна кы-рааскалыыр туһунан таб. За-

болоцкай сөптөөх боппуруоһу көтөдөр. Оччоҕо сэлиэниэ соҕотохто тупса түһэ этэ. Би-һиги санаабытыгар, нэһилиэ-ниэ күүһүнэн бэрэбинэ көрдү-түн тэрийэр, бары хаһааларынан массына, трантор бу-лан ону тастарар, иһи-үс ии-лораманы туруоран хайытта-рар наада. Ол матырыһааллар сельсовет депутаттарыгар сыйһаран олбуор тутуутун тэ-рийдэр. нэһилиэниэ ымыс-ран-бизаран үлэлэ этэ. Ол иһиниэ хотоннору, убуору-найдары салалыы, бэрээдэг-тээн тутуохха. Культура дьыһаһын аһыһа-һы муостаны сатыы киһи сым-дэр гына уларытан оморбут-тара көрүөхтөн толоос. Сатах-ха ол таһыгар народнай театр-быт тутуулар. Оройуон иһинин тупсарыыга генеральцай былаан быһаарар оруоллаах. Онон райсоуд ыс-кылааттарын сэлиэниэ тас өттүгэр көһөрөр гына былаан-иһиһ наада. Ити мнэстэҕэ ула-хан тутуулар дьыһаһаллара буоллар, сэлиэниэ тас көпү-гэ төрдүттэн уларыһыах, туп-суох этэ. А. БРОДНИКОВ.

Бэлэмизини курстар аһыллаллар

Советскай иччат уоракха, би-һиги-көрүүгө тардыһыла — бу биһиги олохпут иһинки дики сайдыыһаан биир ботчумнаах көрдөбүлэ. Сыллы ааһы орто оскуола-лары бүтэрин баран произвэдство араас салааларыгар иһи-үс сыл устата ситиһиниһэхтик үлэлэһит биһиги оройуонмут уопунан аа-рыллар уолаттара уонна кыр-гытара үрдүк уонна аһыллаах орто уоракх заведениеларыгар үөрэнэ киирэллэр. Ылаһарин курдук, уоракха киирэрэ эрдэттэн кичэйэн бэ-лэмизини быһаарар суолтаны-лаар. Ыйыл биһиги оройуон-мутуттан барыллаһын аары-һан 250 ыччат республика уонна соҕо араас куораттары-гар үөрэнэ барыһтар. Ыйыл уоракха киирээччи-лэргэ СГУ — та уонна иһини-вузтарга киирээччилэргэ аһыл-лыбыт бэлэмизини курстарга 30 комсомоленнар ИБСЛКС рай-комун направиһытынан үөрэнэ киирдилэр. ИБСЛКС райкомун уонна үөрэх оройуоннаагы са-лаатын быһаарымыларынан муус устар иһиниэги чүнүттэн түөрт орто оскуолалар баала-

рыгар бэлэмизини курстар аһыллаллар. Ол курдук, Дирин орто оскуолатыгар фи-зико-математическай, инженер-нэй-техническай, Чурапчы орто оскуолатыгар гуманитарнай, биолого-географическай, Хаты-лы орто оскуолатыгар медицин-скай, тыа хаһаайыстыбаннай, Сылан орто оскуолатыгар био-лого-географическай, гумани-тарнай факультеттарга киир-лэччилэри бэлэмизиттэрэ. Бэлэмизини курстарга орто оскуолаһа бүтэрин баран про-извэдствоа иһи сылтан итэ-һэ сүөх үлэлэһиттэр ыһылла-лар. Үөрэннэхтэрин бадалахтар-сайабылаһыһаларын ИБСЛКС райкомугар кулун тутар 30 кү-нүгэр дииэн бизэллэр. Бары хаһаайыстыбалар, тэ-риһталар салайааччылар бэл-эмизини курстарга үөрөннэхтэх иччаттары тустаах үлэлэригэр босхолоон, сөптөөх усулуобуйа-ны тэрийэргэ болломолорун уу-руохтаахтар. П. УАРОВ. ИБСЛКС райкомун бастагы секретара.

Харыстанныан буолуохха

Туохха барытыгар көмчилэ-һини тутуһар туһунан биһигини партия үөрэтэр. Ити электро-энергияны биһиги усулуобуйа-бытыгар туһаныыга сыйһаһаа-ва кичиһа барытыгар өйдөдөр суол дии' саныһын. Хөһөйүөх иһин биһиһа. Мырыһаа, элек-тричество уотун мээһэ уһатал-лар дииһин баһараһын. Бэл кү-нүстэри уоттанын олорор ыла-лар бааллар.

Аһа ити уоту умурдорон кэ-биһэр ыраһаан буолуо дуо. Төһө энергия кураһаһаа ороскуотта-һарын, уһатык, орунуох онно баһарын, ити барыта төһө хар-чыга турарын, тифэрэр туһата сүөх хөрөмнүгэ тифэрэриг ситэ өйдөбөттөн таһсар. Онон бу ту-һунан өйдөдөр үлэни ыһыахха баар этэ. Е. МАССАЕВ, пенсионер.

Индокитай фронттарыгар

ХАНОЙ, ССТА. Босхолоһуу бачээтин агентствота иһи-тиннэрэһинэн, Икхсань оройуонугар бу дьыл тохсунуу 30 күнүттэн кулун тутар 8 күнүгэр диири Содуруу Вьетнан босхолоһуутун народнай сөһилиэһиһээх күүстэра өстөөх 4900-төн таһса, ол иһигэр 1950 америкаһскай салааты уонна офицеры кэһкэттэн туораттылар. 320 байыһанай массыһаны аһыаттылар, 83 самолету суулардылар уон-на табан ыһтылар, 23 байыһанай суднону тиириһтар. Каосан Патет-Лао агентствэ биллэрэһинэн, олунуу 8 күнүттэн кулун тутар 8 күнүгэр диири Содуруу Лаос фронттарыгар народнай-босхолоһуулаах армия подразде-ленелара өстөөх 7000 салаатын өлөрдүэр. баһырыһтар уонна биллэн ыһыллар, 300-төн таһса вертолету уонна самолету суулардылар, өмтөһөһитилэр, 210 байыһанай массыһаны аһыаттылар.

Сэттис төгүлүн кыайдылар

СТОКГОЛЬМ, ССТА. СССР сүүмэрдэммит хамаа-даты мээһинтөөх хонсөйгэ иһтиһилиһыт аан дойдун чемпионатыгар сэттис төгүлүн кыайыһаһаһынан таһыста. Иһикс мнэстэҕэ Швеция, үһүсү Финляндия хонсөһө-та таһыһтылар.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

БИҢИГИ ААДЫРЫСПЫТ: Чурапчы сэлиэһиниэһэ, Нарл Маркс уулусса 12 йе-рз. РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОННАРА: редактор — 0—89, тыа ха-һаайыстыбатын уонна культура, олох-дьаһах өтсөллэ-ра — 0—90, үөһсэй өтсөл — 0—91, типография — 0—95. Редакцияга ыһтар сурунна аһырыһы, араһтаһыһаны, ыаты — аһа аһыһа төдору суруллуохтаах.

КОМИ АССР. «Комсомо-ли» диин Сыктыһаардаагы иһс фабрикага сааскы-сайы-һы сезонтга аһаан дьахтар уонна оҕо таһастарын 110 моделлэрин бэлэмизтэ. СНИМОККА: оскуолага киирэн иһиниэһи саастаах оҕолорго аһаллаах таһас. С. Губскай фотота. ССТА фотокрониката.